

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ІМЗО

Олімпійська
Академія
України

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ОЛІМПІЙСЬКА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

**І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
СУЧАСНОГО СПОРТУ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА
ПРАКТИКИ»**

7 квітня 2023 року

Харків - 2023

УДК: 796.011

Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики: збірник тез I Всеукраїнської науково-практичної конференції (електронне видання), 7 квітня 2023 року. Харків: ХДАФК, 2023. 190 с.

У збірнику представлені тези за секціями роботи конференції: актуальні питання підготовки спортсменів у циклічних видах спорту; сучасні технології підготовки спортсменів у професійних, екстремальних та техніко-естетичних видах спорту; олімпійська освіта: сучасні аспекти розвитку.

Збірник тез представляє теоретичний і практичний інтерес для здобувачів вищої освіти, тренерів, спортсменів, викладачів, наукових працівників.

Редколегія

Голова редколегії:

Ольховий О. М., д.фіз.вих., професор, проректор з науково-педагогічної роботи ХДАФК.

Члени редколегії:

Стадник С. О., к.фіз.вих., доцент, доцент кафедри менеджменту фізичної культури.

Окунь Д. О., к.фіз.вих., голова Ради молодих вчених ХДАФК.

Рожков В. О., к.фіз.вих., голова Студентського наукового товариства ХДАФК.

Павленко В. О., к.пед.н., доцент, завідувач кафедри легкої атлетики.

Єфременко А. М., к.фіз.вих., доцент, доцент кафедри легкої атлетики.

Пилипко О. О., к.пед.н., професор, завідувач кафедри водних видів спорту.

Політько О. В., к.фіз.вих., доцент, доцент кафедри водних видів спорту.

Мулик К. В., д.пед.н., професор, завідувач кафедри зимових видів спорту, велоспорту та туризму.

Гриньова Т. І., к. фіз. вих., доцент, доцент кафедри зимових видів спорту, велоспорту та туризму.

Кизім П. М., доцент, завідувач кафедри гімнастики, танцювальних видів спорту та хореографії.

Горбенко О. В., к.пед.н., доцент кафедри гімнастики, танцювальних видів спорту та хореографії.

Гуменюк С. В., к.фіз.вих., доцент кафедри гімнастики, танцювальних видів спорту та хореографії.

Таран Л. М., к.фіз.вих., доцент, завідувач кафедри олімпійського та професійного спорту.

Мішин М. В., к.фіз.вих., доцент, доцент кафедри олімпійського та професійного спорту.

Тарасевич О. А., к.фіз.вих., доцент, доцент кафедри олімпійського та професійного спорту.

Спіцин В. В., к.пед.н., декан факультету циклічних видів спорту.

II. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ У ПРОФЕСІЙНИХ, ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ТА ТЕХНІКО-ЕСТЕТИЧНИХ ВИДАХ СПОРТУ..... 94

- Башавець Наталія, Ткаченко Олександр** Особливості розвитку витривалості у спортсменів-тенісистів 10-12 років..... 94
- Безкоровайний Дмитро, Камаєв Олег** Зростання рівня швидкісно-силових показників у процесі підвищення ваги армрестлера.....97
- Булгакова Тетяна, Жукова Галина** Оцінка психологічного ресурсу особистості під час підготовки суб'єктів спортивної діяльності..... 100
- Горбенко Олена, Лисенко Альберт** Особливості методики суддівства змагань зі спортивних танців на різних етапах технічного вдосконалення.....103
- Гуменюк Сергій, Кизім Петро** Сучасна технологія систем оцінювання та підрахунку результатів змагань з танцювальних видів спорту..... 107
- Дейнеко Альфія, Біленька Ірина, Авдасьова Надія** Особливості травматизму у гімнастичних видах спорту та засоби їх профілактики.... 110
- Долгополова Наталія, Ашанін Володимир, Алексєєва Ірина** Новітні технології в спорті високих досягнень з використанням комп'ютерного навчання в біомеханіці.....113
- Коломєйцева Ольга, Шапар Катерина, Батєєва Наталія** Аналіз контенту навчально-тренувального процесу з черліденгу..... 118
- Кос Руслан, Улан Аліна** Особливості функціонування дитячих спортивних клубів з футболу..... 120
- Максимова Катерина** Особливості професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів в умовах сьогодення..... 123
- Михальчук Соломія, Смирновський Сергій** Техніко-тактичні дії висококваліфікованих спортсменів у рукопашному бою..... 125
- Мкртчян Едгар, Грузевич Ірина, Кропта Руслан** Технології дієтологічного моніторингу раціонів харчування спортсменів.....128
- Петронюк Анастасія** Критерії сучасної системи оцінювання стрибкової частини у фігурному катанні на ковзанах..... 131
- Руснак Нікіта, Митько Артур, Нагорна Вікторія** Аналіз сучасних методів відбору в футболі на етапі початкової підготовки.....134
- Рябченко Ольга** Сучасність і проблематика розвитку художньої гімнастики в Україні..... 137
- Семизорова Алла, Красова Інна, Марченков Михайло** Особливості ціннісно-мотиваційної сфери кваліфікованих гімнасток..... 139
- Слюсарчук Віктор** Дієвість занять військовим п'ятиборством у поліпшенні фізичної підготовленості курсантів військової академії..... 142
- Улан Аліна, Бугера Дмитро** Вплив функціональної асиметрії на змагальну діяльність спортсменів..... 145
- Шутова Світлана, Копил Олександр, Ткаченко Марина** Переважаючий тип темпераменту кваліфікованих баскетболісток характерний для їх ефективної ігрової діяльності..... 148

6. Гронская А. С., Даванова А. В., Малука М. В., Бугаец Я.Е. Влияние моторной асимметрии на профессионально-технические характеристики женщин-бегуний на 400 метров с барьерами. *Вопросы функциональной подготовки в спорте высших достижений*. 2014. С. 72–77.

7. Загревская А.И. Концепция физкультурно-спортивного образования студентов на основе кинезиологического подхода. *Культура физическая и здоровье*. 2016. № 1 (56). С. 30–32.

8. Замчий Т. П., Ложкина-Гамецкая Н.И., Спатаева М.Х. Асимметрия в поддержании вертикальной позы у спортсменов. *Современные проблемы науки и образования*. 2014. № 3. С. 610.

9. Семенюков А.А. Рационализация методики тренировки юных футболистов с учетом различных проявлений моторной асимметрии ног. *Ученые записки университета имени П.Ф. Лесгафта*. 2009. № 11. С. 86–89.

10. Улан А. М. Орієнтація підготовки фехтувальників з урахуванням функціональної асиметрії : автореферат дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.01: МОНУ, НУФВСУ. – Київ, 2019. - 25.

ПЕРЕВАЖАЮЧИЙ ТИП ТЕМПЕРАМЕНТУ КВАЛІФІКОВАНИХ БАСКЕТБОЛІСТОК ХАРАКТЕРНИЙ ДЛЯ ЇХ ЕФЕКТИВНОЇ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Світлана ШУТОВА, к.фіз.вих., доцент
Олександр КОПИЛ
Марина ТКАЧЕНКО

*Національний університет фізичного виховання і спорту України
Київ, Україна*

Анотація. Досягненню високих спортивних результатів у баскетболі сприяє ефективна психологічна підготовка спортсменок, яка має будуватися на основі врахування індивідуальних типологічних особливостей кваліфікованих баскетболісток найбільш характерних для їх ефективної ігрової діяльності.

Ключові слова: баскетболістки, темперамент, змагальна діяльність.

Вступ. Сучасні особливості спортивної практики кваліфікованих баскетболісток, які виражаються у постійно зростаючій складності, напруженості та насиченості стресовими ситуаціями змагальної діяльності вимагають всебічного врахування наукових, зокрема психологічних закономірностей в роботі зі спортсменками у баскетбольних командах [1, 3, 5].

Безліч психологічних факторів впливають на особистість спортсмена, його емоційний стан, функціональні можливості, взаємовідносини з партнерами по команді та тренером, що за підсумком позначається на результатах спортивних змагань [2].

Змагальна діяльність кваліфікованих баскетболісток є вирішальною у житті спортсменок, оскільки через неї досягаються спортивні результати.

Виключність цієї події для спортсменки підкреслює значущу роль психологічного фактору у даній сфері діяльності. Аналіз багаточисельних досліджень вітчизняних та закордонних фахівців, показав, що на рівні вищої спортивної майстерності перемога у змаганнях, залежить від здатності баскетболістки керувати своїми діями та поведінкою в найскладніших умовах змагальної боротьби, від індивідуально-психологічних та психо-фізіологічних особливостей спортсменки тощо. Відповідно, об'єктивні вимоги баскетболу як виду спорту, які пред'являються баскетболістці опосередковуються, індивідуальними психологічними особливостями, властивостями їх темпераменту та особистості [2, 5, 6].

Тому, прагнення високого ступеня вдосконалення спортивної майстерності та задоволення мотивів у досягненні спортивних результатів у кваліфікованих баскетболісток має ґрунтуватися на розкритті закономірностей розвитку та удосконалення спеціалізованих проявів психіки найбільш характерних для їх ефективної ігрової діяльності.

Метою нашого дослідження є виявлення рівня прояву властивостей темпераменту кваліфікованих баскетболісток найбільш притаманних їх ігрової діяльності.

Матеріал і методи дослідження. У дослідженнях були задіяні 10 баскетболісток команди «ДЮСШ-Бердянськ» першої ліги чемпіонату України. Був проведений аналіз статистичних показників 20 ігор чемпіонату України.

Були використані наступні методи: аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури, даних Інтернет ресурсу, психодіагностична методика Айзенка-EPQ, аналіз протоколів ігор, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Для вивчення індивідуально-психологічних рис особистості спортсменок, найбільш притаманних ефективній ігровій діяльності у баскетболі використовувалась методика Айзенка-EPQ, за допомогою якої діагностувався ступень виразності властивостей, у якості істотних компонентів особистості: нейротизму, екстра-, інтроверсії та психотизму [4]. У результаті проведених досліджень визначені кількісні показники за трьома шкалами методики, а саме, нейротизму, екстра-, інтроверсії та психотизму, які відображають схильність к певному психотипу, з конкретним змістом рис темпераменту кваліфікованих баскетболісток (табл. 1).

Показники ступеня виразності властивостей темпераменту за методикою Айзенка-EPQ зіставлялися з показниками статистики ігрової діяльності кваліфікованих баскетболісток. Було визначено, що баскетболісткам, які мали найкращі показники з кидкової результативності та техніко-тактичної активності (кількість підборів, результативних передач та втрат) притаманні, в основному, риси сангвініків. Вони ініціативні, товариські, контактні, життєрадісні. За силою нервових процесів вони більш схильні до врівноваженої поведінки, стабільного настрою, володіють доброю витримкою, їм властиві стриманість, холонокровність, реальна оцінка своїх здібностей. Але серед лідерів команди є явний холерик (екстраверсія – 20 балів, нейротизм – 13 балів).

Таблиця 1

Кількісні показники компонентів особистості кваліфікованих баскетболісток за методикою Айзенка-EPQ [4]

№ з/п	Прізвище, ім'я	Айзенка-EPQ		
		Психотизм	Екстраверсія - інтроверсія	Нейротизм
1	Д-ник В.	6	14	11
2	К-ко Д.	5	8	8
3	К-ко Г.	5	15	13
4	П-на А.	6	13	14
5	П-ко С.	5	20	13
6	С-ка М.	5	19	15
7	Т-ко Д.	5	13	11
8	Т-ко Т.	6	19	8
9	Ф-ко В.	5	21	10
10	Ч-ка В.	6	15	19

Недоліки, притаманні холерикам, для неї стали перевагою як для гравця, тому що поєднання таких особливостей темпераменту, як активність, агресивність зі ініціативністю та принциповістю надали можливість досягти дуже високих результатів у підсумку.

Висновки. Аналіз результатів проведених досліджень дозволив виявити рівень прояву властивостей темпераменту кваліфікованих баскетболісток та обґрунтувати їх значимість для ефективної ігрової діяльності спортсменок, що дозволить диференціювати та індивідуалізувати психологічну підготовку у жіночій баскетбольній команді.

Список використаної літератури.

1. Вайнберг Р. С., Гоулд Д. Психологія спорту. Київ: Олімпійська література, 2014. 336 с.

2. Височіна Н. Л. Психологічне забезпечення у системі підготовки спортсменів в олімпійському спорті. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 384 с.

3. Воронова В. І. Психологія спорту: навчальний посібник. Київ : Олімпійська література, 2007. 298 с.

4. Збірник методик для діагностики психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до діяльності у складі миротворчих підрозділів: Методичний посібник / О. М. Кокун та ін. Київ : НДЦ ГП ЗСУ, 2011. 281 с.

5. Шинкарук О. Стрес та його вплив на змагальну та тренувальну діяльність спортсменів. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць*. Вінниця, 2017. №3(22). С. 469-476.

6. Шутова С. Є., Ткаченко М. І., Свентицька М. В. Типологічні особливості кваліфікованих баскетболісток характерні для їх ефективної ігрової діяльності. *Розвиток фізичної культури та спорту: новітні виклики, проблеми та перспективи*: матеріали Міжнар. онлайн-конф. студентів, аспірантів і молодих вчених, 28-29 жовт. 2022 р. Миколаїв, 2022. с. 118-20.